

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne izvenredno v praznike — inerati do 80 petih vrtov a Din 2, do 100 vrtov a Din 250, do 300 vrtov a Din 3, večji inerati petih vrtov a Din 4 — Popusti po dogovoru, inerati davek posebej — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg št. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.851

Po Hitlerjevem govoru:

Španska debata v angleški spodnji zbornici

Chamberlain zavrača očitke opozicije in brani svojo politiko nevmešavanja v španske zadeve, ker veruje rimskim zagotovilom in misli, da se bo samo na ta način dalo doseči pomirjenje v Evropi

Neville Chamberlain

London, 1. febr. r. Včeraj popoldne se je po daljšem odmoru zopet sestala spodnja zbornica. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, ker je bila napovedana debata o zunanjih politikah, pri čemer so z napetostjo pričakovali izjave in pojasnila ministrskega predsednika Chamberlaina. Debata se je pretvorila v »španske debato«, ker so skoro vsi govorniki govorili samo o španskem problemu.

Debatu je otvoril vodja opozicije major Attlee, ki je med drugim izjavil: Med prebivalstvom vse države je zavladalo veliko vznemirjenje zaradi nezaščitenosti tujcev španskih žensk in otrok, ki so trpeli od letalskega bombardiranja, od lakote in vsega tistega gorja, ki neizogibno spremlja množice, bežeče iz svoje domovine. Prav tako vedno bolj narašča v tej državi prepričanje o življenjskem pomenu tega gorja za bodočo svobodo in demokracijo na svetu. Večina tistih, ki so v začetku bili voljni gledati v teh dogodkih popolnoma notranjo špansko zadevo, zdaj sprejeda težke posledice, ki bi mogle nastati, če bodo še nadalje intervenirale kontinentalne države, in posledice, ki bi jih takšna intervencija mogla roditi za varnost Anglije in Francije. Na angleškem narašča razočaranje zaradi stališča, ki ga je zavzemala britanska vlada med državljansko vojno. Attlee je poudaril, da so člani laburistične opozicije zahtevali, da se republikanski vladi prizna vse pravice po mednarodnem pravu, toda britanska vlada je to dosledno odklanjala.

Ob veliki pozornosti vse zbornice je takoj nato povzel besedo ministrski predsednik Chamberlain, ki je v daljšem govoru branil svoje stališče. Med drugim je izjavil:

Kar se tiče Španije, se je Attlee dotaknil dveh oblik te vojne. Ena se nanaša na splošne politične ukrepe, ki jih zares ne moremo odpraviti. Toda glede druge oblike, ki bi jo imenovali človečansko, med nami ni nesoglasja. Nič ne more brati o žalostnih sprevidih ranjenec, starcev, žensk in otrok, ki beže čez visoko gorovje, ki deli Francijo od Španije, v strahovitem pomankanju, polnem gorja, ne da bi se zavedal, kako strašna je vojna celo v svojih postranskih učinkih, in koliko strašnejša bi morala biti še v večjem obsegu. Vsakogar mora ganiti, je nadaljeval govornik, poročilo o pomoči, ki jo je Francija izkazala nesrečnim beguncem. Francija je storila vse, kar more narod storiti v takšnih okoliščinah, in njej gre vsa čast. Kolikor more britanska vlada storiti za podpiranje beguncev, to tudi stori in bo

General Franco že grozi Franciji

Manever, ki pa ne bo uspel — Francija ne misli spremeniti svojega stališča

BILBAO, 1. febr. r. Francoski list »Correo Espanol« razpravlja o razmerju med nacionalistično Španijo in Francijo. Med drugim piše:

Španija se mora zavedati, da samo dve evropski državi nimata nobenih stikov z Burgozom, to sta Sovjetska Rusija in Francija. Ti dve državi se ne smeta čuditi, če bo nacionalistična Španija v bodoče vračala mlo za drago. Francoski poskusi zadnjega časa, da spremeni svoje stališče do Španije, so prišli prepozno. Francija je vse storila, da bi Španija izšla iz sedanjih vojne oslabilosti, toda Španija bo v nasprotju s tem francoskim prizadevanjem po vojni močnejša kakor kdajkoli, in takrat bo nacionalistična Španija vedela, kdo je njen prijatelj.

PARIZ, 1. febr. r. Francoski listi komentirajo pisanje Francovega lista in stališče generala Franca, ki hoče prisiliti Francijo, da bi imenovala v Burgozu rednega diplomatskega zastopnika in s tem priznala njegov režim. Vse dotlej, dokler tega ne bo

tudi v bodoče storila. Prispevali smo že 20.000 funtov mednarodnemu odboru za pomoč otrokom španskih beguncev. Dali smo temu odboru na razpolago še 20.000 funtov.

Glede francoskega predloga o ustanovitvi begunskega pasu blizu meje je Chamberlain izrazil upanje, da bo general Franco dal poročilo, da teh krajev ne bo napadal. Chamberlain je pripomnil, da zdaj ni trenutek za spreminjanje nevmešavne politike britanske vlade, ker bi intervencija v korist republikanske Španije v znatni meri spremenila položaj. Ne mislim, da bi položaj na Španskem ograjal evropski mir v tem trenutku, toda trdno sem prepričan, da bi bil mir ogrožen, če bi opustili politiko nevmešavanja in kakorkoli intervenirali v korist španske republikanske vlade. Vsaka takšna intervencija bi morala razširiti evropske spore, to je pa v nasprotju s strogo nevtralno politiko angleške vlade. Vzrok, zakaj nismo hoteli priznati generalu Francu pravice vojujoče se stranke je v tem, da to ni samo državljanska vojna, temveč se je stvar komplicirala z intervencijo drugih držav na obeh straneh.

Glede stališča opozicije do Mussolinijevih in Hitlerjevih izjav je Chamberlain rekel: Najslabši način, da se ugotovi, ali bo človek, ki je dal besedo, to besedo tudi držal, je nedvomno v tem, da se mu reče, da mu ne verjamete, in da boste ravnali tako, kakor da računate s tem, da ne bo držal besede. V Rimu sem ponovno dobil zagotovilo, da ne bo Italija po vojni ničesar več iskala na Španskem. Politika pomiritev se pravilno nadaljuje. Obisk v Rimu ni oslabil našega razmerja do Francije.

Govorec o govoru kancelarja Hitlerja, je Chamberlain dejal:

Popolnoma in dokončno sem prepričan, da to ni govor moza, ki se pripravljajo, da vrže Evropo v novo krizo. V tem govoru je mnogo odstavkov, ki so pokazali, da je Nemčiji prav tako kakor drugim državam, potreben mir. Preden se odločimo za skrajno solucijo, bomo želeli konkretno preprečiti se o tem, ali se da doseči sporazum o omejitvi oboroževanja, ako ne celo sporazum o razorožitvi. Ko mine ta čas, vem, da bo ta država pripravljena dati svoj prispevek k splošni pomiritvi, če bomo le kje srečali duha, ki je v skladu z našim duhom.

Glede razmerja do Francije je Chamberlain poudaril, da je tesnejše in iskrenje, kakor je bilo kdajkoli in da temelji na čvrstem vzajemnem zaupanju. Z največjim zadovoljstvom je dodal Chamberlain, smo sprejeli sporazum med Francijo in Nemčijo.

Razprava o španski politiki se je zavlekla pozno v noč. Sele okrog 1. zjutraj je bila zaključena s predlogom vlade, naj se zasedanje spodnje zbornice zopet odgodi. Chamberlain je v zvezi s tem postavil vprašanje zaupnice. Pri glasovanju je vlada dobila veliko večino. Predlog za odgoditev je bil sprejet z 258 proti 133 glasovom, pri čemer je tudi del opozicije glasoval za odgoditev zasedanja, ker pričakujejo, da bo razvoj dogodkov sam razčistil položaj.

Odmev v Parizu

PARIZ, 1. febr. g. Chamberlainov govor je naletel v francoski javnosti na živahen odmev. Njegova izjavljanja smatrajo v glavnem za notranji obračun med angleško vlado in opozicijo. Z zadovoljstvom pa beležijo oni del njegovega govora, v katerem je znova podčrtal tesno sodelovanje Francije in Anglije, ki tvori temelj angleške politike.

storišla Anglija, tudi Francija ne bo spreminila svojega stališča. V ostalem pa francoski tisk Francovih groženj ne jemlje.

Veliko tihočapstvo valut in deviz

Blizu čakovca so prijeli več madžarskih židov, ki so pretihotapili čez mejo 8 milijonov pŕngov

Zagreb, 1. febr. br. Obmejne oblasti so blizu Čakovca izsledile skupino deviznih tihočapcev. Poskušali so pretihotapiti osem milijonov pŕngov v devizah in valutah. V to svrhu so imeli posebno predelano avtomobil, tako da so bili sedeži tapacirani v dveh plasteh, med katerima je bilo skrivališče za denar in vrednostne papirje. Včeraj so se vozili po raznih cestah iz Madžarske v Jugoslavijo in obratno, zaradi česar so postali sumljivi. Obmejni organi pa so jim sedaj nastavili past. Pustili so jih varno preko meje, toda v zaledju so jih

lje resno. Po končani vojni bo onemu, ki bo hotel obnoviti Španijo, potreben denar in zopet denar Tega pa ne bo dobil ne

Borili se bomo do zadnjega moža

Izjava generala Miaje — Hude borbe v severni Kataloniji

London, 1. febr. br. Listi poročajo, da so se v severni Kataloniji začele zopet hude borbe, ker so si republikanci zgradili dobro utrjene postojanke. V hribovitem terenu se lahko še dolgo upirajo, če jim le ne bo zmanjkalo municije in orožja. Že dva dni zopet z vsilo silo grme topovi in bojueja se ogorčene borbe. Prodiranje frankovcev je v glavnem zaustavljeno, le vzdolž obale so zavzeli še nekatere strateško brezpomembne kraje.

Francosci pa so začeli močnejše napadati tudi na madridski fronti, ker so republikanci del svojih čet, ki so do sedaj branile Madrid in se borile na srednjem španskem bojišču, vrgli na sever in tako oslabili svoje pozicije. General Franco izkusa to izrabiti in je odredil splošen naval na Madrid. Toda slej ko prej je naletel na močan odpor. Včeraj so francosci začeli s težkim topništvom bombardirati središče Madrida in so porušili cele okraje.

v Rimu, ne v Berlinu, ampak samo v Parizu in Londonu. Takrat bodo pa že drugače govorili.

Borili se bomo do zadnjega moža

Izjava generala Miaje — Hude borbe v severni Kataloniji

Branitelj Madrida, general Miaja, je izjavil novinarjem, da se Madrid ne bo nikdar vdal. To mesto in vsa pokrajina, ki je zaupana njegovemu poveljstvu, ne bosta prišla prej v roke generala Franca, predno ne bo padel zadnji republikanski vojak. Borili se bomo do zadnjega moža.

Demonstracije v Londonu

London, 1. febr. e. Sneli je pršlo v Londonu do velikih demonstracij proti vladni politiki glede Španije. Po zborovanju, na katerem je bilo tudi več bivših španskih legionarjev, so zborovalci krenili proti poslanski zbornici, kjer je bila baš takrat razprava o španskem vprašanju, da bi tam demonstrirali in zahtevali pomoč za španske republikance. Policija pa je zaprla vse dohode k zbornici. Pršlo je do spopadov, vendar pa je policija demonstrante nazadnje razpršila.

Hitler se ni odrekel vojni!

Nemci popravljajo tolmačenje Hitlerjevega govora v tujem tisku

Frankfurt, 1. febr. r. Glede na to, da ves inozemski tisk podčrta zmernost Hitlerjevega govora in ga tolmači celo kot vidno popustljivost Nemčije, piše »Frankfurter Zeitung«, da Hitlerjev govor ne sme nikogar pripraviti do tega, da bi se odrekli vojni. No, saj je vse v redu. Hitler se zaradi kolonij ne bo spuštal v vojno in zato nam jih ni treba vrniti. V nekaterih francoskih in angleških listih, pravi list dalje, se že opaža tako stališče in je treba zdaj le še počakati, kakšno stališče bo zdaj zavzela vlada. Zahteva je postavljena brez slehernih groženj in pritiska, toda varajo se, ako mislijo,

da Nemčija svojega cilja ne bo dosegla. Borila se bo zanj z vsemi sredstvi!

London, 1. febr. AA. »Manchester Guardian« ne vidi ničesar dobrega v Hitlerjevem govoru in meni, da je kakšen kolonijalski Monakovo popolnoma nemogoč. Tudi »Yorkshire Post«, list, ki je blizu Edenu, piše, da Hitler ni bil spravljiv in da tudi ne obljublja ugodnejših perspektiv. Bivši minister Duff Cooper je napisal za »Evening Standard« članek, v katerem pravi, da Hitlerjev govor potrjuje, da je bodočnost Nemčije trdno vezana z bodočnostjo trikotnika Rim—Berlin—Tokio.

Amerika bo financirala dobavo vojnih letal Franciji

Roosevelt hoče na vsak način podpreti evropske demokratične države

New York, 1. febr. Silno pozornost so zbudila v političnih krogih poročila, da bo Amerika ne samo dobavljala Franciji 1000 najmodernejših in najboljših vojaških letal, marveč da bo to dobavo tudi financirala z dovoljitvijo potrebnega kredita iz fonda za izravnavo valute. Nasprotniki Roosevelta so hoteli iz tega napraviti veliko afero ter so vložili celo vrsto protestov, češ da je s tem kršen ne samo zakon o nevtralnosti, temveč tudi Johnsonov zakon, po katerem Amerika ne sme dajati kredita državam, ki niso zadostile svojim obveznostim. Med te države pa spada tudi Francija, ker ni poravnala svojih vojnih

dolgov. Roosevelt je sneli povabil v Belo hišo člane vojaškega odbora senata in jim pojasnil svoje stališče, obenem pa je sprejel novinarje in jim podal izjavo, v kateri podčrta važnost izvršitve teh dobav. S tem bodo ne samo zaposlene ameriške tovarne in s tem zmanjšano število brezposelnih, marveč tudi stopnjevana produktivna zmoglost tovarn, kar je velikega pomena za državno obrambo same Amerike. Ameriška javnost brez pridržka odobrava Rooseveltovo politiko in vidi v tem edini način, da Amerika dejansko podpre evropske demokracije.

Konferenca japonskih diplomatov

V Parizu so se sestali japonski poslaniki, da prouče vse možnosti evropskega razvoja

PARIZ, 31. feb. »Paris Soir« objavlja senzacionalno vest, da so se v Parizu sestali japonski veleposlaniki iz Londona, Bruslja, Varšave, Rima, Pariza in Berlina ter japonski opazovalec pri Društvu narodov. Na tej konferenci so po nalogu japonske vlade proučevali sedanji položaj v svetovni politiki, poleg tega jih je pa Giro

Tori, veleposlanik v Berlinu, ki je šele nedavno prispel iz Tokia, obvestil o raznih aktualnih vprašanjih japonske zunanje politike. Glavni vzrok tega sestanka pa je po mišljenju »Paris Soir«, določiti način vojne zveze med Italijo, Nemčijo in Japonom in razprava o možnosti razširjenja protikomunističnega pakta.

Sestanek Narodne skupščine

Beograd, 1. feb. e. Predsednik verifikacijskega odbora narodne skupščine Stevan Čirić je napovedal sejo narodne skupščine za petek 3. februarja ob 10. dopoldne. Dnevni red seje bo razprava poročil verifikacijskega odbora in zaprisege narodnih poslancev.

Borzna poročila.

Carl, 1. februarja. Beograd 10, Pariz 11.70, London 20.71, New York 442.69, Bruselj 74.775, Milan 23.29, Amsterdam 28.20, Berlin 177.62, Praga 15.16, Varšava 83.65, Bukarešta 3.40.

Politični obzorik

Beseda o slovanstvu

Na Tatjanin dan, na praznik ruske kulture, je priredila kulturno svečanost tudi ruska kolonija v Sofiji. Na proslavo je bil tudi povabljen vseučiliški profesor Stefan Sava Bobčev, predsednik »Slovenskega društva« v Bolgariji, znani apostol slovenske vzajemnosti. Radi svoji visoki starosti — meseca februarja bo dopolnil 86 let — in boleznimi, se Bobčev ni mogel udeležiti proslave, pač pa je nastopil na prirediteljski odbor poslanico, ki se nanaša na težak položaj slovenskih narodov v sedanosti. Poslanica patrijarha slovenske misli, ki jo je pretekli petek objavil sofijski dnevnik »Mira«, je vzbudila v vsej bolgarski javnosti veliko pozornost in živo zanimanje. V tej poslanici izjavi Bobčev:

»Slovanstvo in slovenska vzajemnost, ki sta imela vsaj stoletje svoje prve in glavne pobornike baš na moskovskem vseučilišču in na višjih ruskih zavodih, se nahajata danes v skrajno mučnem položaju. Jaz, ki že več kakor 60 let delujem na slovenski njeni, bolesto občutim to in iskreno obžalujem usodo pripadnikov velike slovenske rodbine, ki že desetletja morajo jesti grenak kruh na tujih tleh. Težak je bil položaj slovenskih narodov pred 90 leti, ko je znani češki učenjak Safarik spregovoril na prvem slovenskem kongresu v Pragi leta 1848, o bodočih nalogah slovanstva. Dal je duška svoji žalosti, da smatrajo neslovenski narodi, ki obkrožajo Slovence, le-te za nerazumno gmoto, sposobno samo za suženstvo in slepo pokorščino. On je takrat s prepričevalnimi besedami pozival Slovence, naj se zavedajo svojega položaja, naj se med sabo sporazumejo in se združijo na skupno delo in s tem pokažejo svetu, da so tudi oni vredni in sposobni, da sodelujejo skupno z ostalimi narodi na kulturnem, gospodarskem in političnem polju za blagor in napredek človeštva. In sedaj, daj, da so se v zgodovini Evrope doigrali veliki dogodki, ki so odločevali o usodi toliko narodov in krojili novo karto narodnostim in državam, sedaj, po dolgih 90 letih, se slovanstvo zopet nahaja ne samo pred težkimi izkušnjami, marveč naravnost pred nevernostjo, da danes ali jutri zopet izgubi svojo težko izvoževano svobodo. Ali moremo danes mirno in brez skrbi gledati v temno in negotovo slovanstvo bodočnost? Res, temna in neizvestna je slovanstva bodočnost, toda kvišku srca, kljub vsemu Slovanom ni treba obupavati! Dobri genji, ki je v preteklosti obnavljal Slovence od propasti, jih bo tudi sedaj iz te mučne situacije izvedel v lepšo in boljšo bodočnost!»

„Za jasno situacijo“

Med »Hrvatsko stražo«, glasilom zagrebškega kanonika dr. Šimraka, in sarajevskim »Katoličkim tjednikom«, glasilom nadškofa dr. Šariča, obstoja že dlje časa razmerje. Opetovano je že prišlo med obe, da so ostre, čisto naravnost žolne polemike, da so bili lani spomladaj celo škofje primorani, da nastopijo in prepovedo teko polemiko. Tako je zavladal mir, Pred tedni pa je »Katolički tjednik« objavil članek »Katoliške politične stranke«, v katerem je razložil, kako so po Evropi nastale, politične stranke. Na koncu svojih izjav je ugotovil, da so te katoliške politične stranke dejansko katoliški stvari več škodovale, kakor koristile. »Hrvatska straža«, ki bi raje danes kakor jutri imela, da bi se na Hrvatskem osnovala posebna katoliška stranka, je seveda takoj reagirala in zastopala nasprotno stališče. Na njena izjavljanja je odgovoril »Katolički tjednik« preteklo nedeljo v posebnem članku, ki mu je dal naslov »Za jasno situacijo«. Na ta članek »Hrvatsku stražo«, daj, je očitno naperjen proti njej — ni odgovorila, pač pa je objavila pretekli petek na prvi strani debelo tiskano izjavo tele vsebine: »Najnovejši »Katolički tjednik« priobčuje pod naslovom »Za jasno situacijo« dolg članek polemičnega značaja o vprašanju katoliškega tiska, a zisti katoliškega dnevnika v zvezi s Katoliško akcijo. Dasi so v članku navedeni številni netačni podatki, se mi vzdržujemo vsakega odgovora, ker smo mnenja, da so še v veljavi zaključki škofjske konference o prepovedi polemike o vprašanju Katoliške akcije. Tekisto je znano, da je v veljavi tudi posebna okrožnica na duhovščino, v kateri se pod obvezo vesti prepoveduje polemika o Katoliški akciji in vsako dajanje gradiva nekatoliškemu časopisu o teh istih vprašanjih. Poleg tega smo mišljenja, da je odveč vsako razburjenje, to tem bolj, ker je poučenim katoliškim krogom znano, da bodo o teh vprašanjih odločevali naši škofje. Zato je oportuno, da se v nobenem oziru ne predjudicira njihovi odločitvi, ki jo bomo prav tako, kakor prepoved o polemiki vedno spoštovali v polni vdanosti in poslušnosti, kakor se to spodobi organiziranim katoličkom.«

Širite

»Slovenski Narod«!

